

KOMENTÁRE HN

Mário Blaščák

©hn

komentátor HN

mario.blascak@mafrslovakia.sk

Svetlo v temnote

Novembrové 10,8-percentné zabrzdzenie slovenského priemyslu vyzerá na prvý pohľad šokujúco, pretože je to najvýraznejší pokles od mája 2020. No v skutočnosti sa len očakávané stalo realitou. O zhoršujúcich sa náladách v krajinách našich hlavných obchodných partnerov sa kopili negatívne správy už od júla. Index nákupných manažérov vo výrobnom sektore Nemecka sa vtedy po dvoch rokoch rastu prvýkrát prehupol pod hranicu 50 bodov, ktorá oddeľuje ekonomický rast od poklesu. Do októbra sa nálady priemyselníkov nielen v Nemecku, ale aj v celej eurozóne ďalej prepádali, keď kvôli vysokým cenám a prekážkam v subdodávateľských reťazcoch záujem zákazníkov a nové objednávky v priemysle prudko klesali. A slovenský priemysel ako zásobáreň komponentov a subdodávok pre ten nemecký tieto trendy len dobehli s mesačným oneskorením.

Nálady manažérov totiž bývajú vrtkavé a ich prehnany optimizmus či pesimizmus sa od reálneho výkonu celého priemyselného komplexu môže odchyľovať. Energetici, výrobcovia áut, ale aj metalisti z Košíc a Podbrezovej mali v novembri slabšiu chvíľku, čo potvrdzuje spomalenie ekonomiky v poslednom štvrtroku 2022 a s lavínovým efektom aj v prvom kvartáli tohto roku. No recesia v eurozóne bude zrejme len plytká a krátka jama. Nezamestnanosť v eurozóne v novembri klesla na historické minimum a oživenie v Nemecku je lúčom svetla v temnote nálad priemyselníkov.

Aj keď náš podiel na výkonnosti eurozóny dosahuje len jedno percento, teda úroveň štatistickej chyby, hádam sa s Nemeckom zvezieme na pozitívnej vlne.

Ivan Szabó

©hn

komentátor HN

ivan.szabo@mafrslovakia.sk

Kto robí, robí chyby

Vláde nemožno uprieť usilovnosť, ako sa koncom roka snažila riešiť situáciu okolo vysokých cien energií. Bojovala na dvoch frontoch: na jednom naháňala peniaze napríklad uvalením solidárneho odvodu na zisky Slovnaftu, aby na druhom aj týmito peniazmi zachraňovala ľudí a firmy pred dosahmi energetickej krízy.

Nie vždy platí, že kto rýchlo dáva, dvakrát dáva. Skôr chybujú. Začiatkom decembra predseda vlády Eduard Heger so silnou zostavou troch ministrov predstavil medziročný nárast cien tepla pre domácnosti o maximálne 15 percent. V polovici mesiaca kabinet vydal súvisiace nariadenie pre výrobcov tepla. Tí mali na jeho základe pripraviť zálohové platby pre domácnosti s „dotovanými“ cenami. Keby to aj urobili, čakala by ich ďalšia oprava. Tri dni pred koncom roka vláda vydala nové nariadenie, tentoraz spravodlivejšie, kde 15 percent nahradila stropom 20 eur za megawatthodinu. A tak v tomto „dynamickom prostredí“ začali niektorí teplári posilať „nedotované“ predpisy. Ako pre HN zdôvodnil predseda Slovenského zväzu výrobcov tepla Stanislav Janiš: „Z tlačoviek sa nedá určiť cena.“ Podľa Hegera však vysoké predpisy neboli poctivé a treba ich opraviť. To, čo je poctivé, samozrejme, určuje on. Napríklad už takmer mesiac presviedča, že by nebolo poctivé, ak by súčasná nedôveryhodná vláda nedovládla. Podľa prieskumu Focusu pritom 60 percent ľudí chce predčasné voľby čo najskôr.

Skutočne nebolo poctivé, že výrobcovia tepla nenaskočili na modus operandi tejto vlády. Metóda pokus-omyl v kombinácii s riešením na poslednú chvíľu nemusí každému vyhovovať.

DNES PÍŠE

S novou energiou pre úspešnú budúcnosť

Peter Pellegrini

predseda strany Hlas-SD

Úvod roka sme všetci privítali slávnostne. Tridsať rokov existencie samostatnej Slovenskej republiky je dôvod nielen na oslavu, ale ponúka aj šancu zamyslieť sa, akú chceme mať budúcnosť. Naplnia 30-ročný štát, po ktorom volali celé generácie národných dejateľov, počnúc Štúrom a končiac Dubčekom, naše predstavy a očakávania?

Máme vybudované inštitúcie, prijaté základné ústavné normy, sme členmi medzinárodných zoskupení, ale v priamom preno-

se vidíme, že hrdosť na vlastný štát nahrádza skepsa, nespokojnosť a strach. Menej ako polovica Slovákov hodnotí kladne vznik samostatného štátu a len tretina slovenských mužov je ochotná brániť svoju vlasť. Približovanie životnej úrovne k Českej republike, s ktorou sme sa pred 30 rokmi pokojne rozišli, sa skončilo. A rovnako sa nám vzdaluje aj EÚ.

Pýtam sa, čelíme po 30 rokoch existencie krízy národnej identity? Kde sa stratilo nadšenie, vernosť a hrdosť na vlastný štát? Kde sa vytratilo vlastenectvo, ktoré patrí ku každej úspešnej krajine? Prečo dnes prevláda medzi nami sklamanie z vlastného štátu, o ktorom sme celé stáročia bojovali? Nie sú to otázky, na ktoré existuje jednoduchá odpoveď. No niečo pred-

Únia môže utlmiť korupciu znižovaním regulácií

TÉMA

Stačí zmenšiť vplyv štátu na spoločnosť a dať politikom menšiu moc.

Rainer Zitelmann

historik a sociológ

Európskym parlamentom otriasol nedávno korupčný škandál, keď boli traja asistenti a jedna vysokopostavená členka parlamentu obvinení z prijímania katarských úplatkov. Čo môže urobiť EÚ, aby čelila problému korupcie vo svojich radoch?

Jedna z odpovedí je: menej regulácií. Vzťah medzi peniazmi a politickou mocou môže byť skutočným problémom v krajinách, kde bohatstvo nie je prvotne závislé od podnikateľských nápadov, ale od politického vplyvu a prístupu k pákam moci. Čím viac moci má štát, tým je pravdepodobnejšie, že bude prekviť lobing a korupcia. Krajiny s nadmerne mocnou vládou majú tiež tendenciu byť krajinami s prebujenou korupciou. Napríklad

Rusko je spomedzi 180 krajín na biednom 136. mieste v rebríčku vnímania korupcie Transparency International. Je jasné, že potrebujeme viac kapitalizmu naviazaného na vládu zákona tam, kde sú putá medzi podnikaním a politikou príliš tesné. Mnohí si spájajú kapitalizmus s korupciou.

Ale ekonóm Allan H. Meltzer napísal: „Také delikty ako úplatkárstvo môžu byť buď verejné, alebo súkromné a sú bežné u mnohých národov, ale najbežnejšie sú tam, kde majú vládni úradníci najväčšie právomoci.“ Domnieka, že korupcia je rozšírená najmä v kapitalistických krajinách, je chybná. Opak je pravdou, ako potvrdzuje porovnanie Indexu vnímania korupcie Transparency International a Indexu ekonomickej slobody Heritage Foundation. Index ekonomickej slobody je široko akceptovaný ako miera kapitalizmu. Podľa neho národy, ktoré majú najnižšiu úroveň korupcie, majú aj najvyššiu mieru ekonomickej slobody.

Všetkých 10 krajín s najmenšou korupciou patrí bez výnimky do kategórie „ekonomicky slobodných“ alebo „zväčša ekonomicky slobodných“: Singapur, Dánsko, Fínsko, Nový Zéland, Švajčiarsko a Holandsko patria medzi

”

Čím viac štát zasahuje do hospodárskeho života, tým väčšie sú príležitosti podplácať vládnych úradníkov.

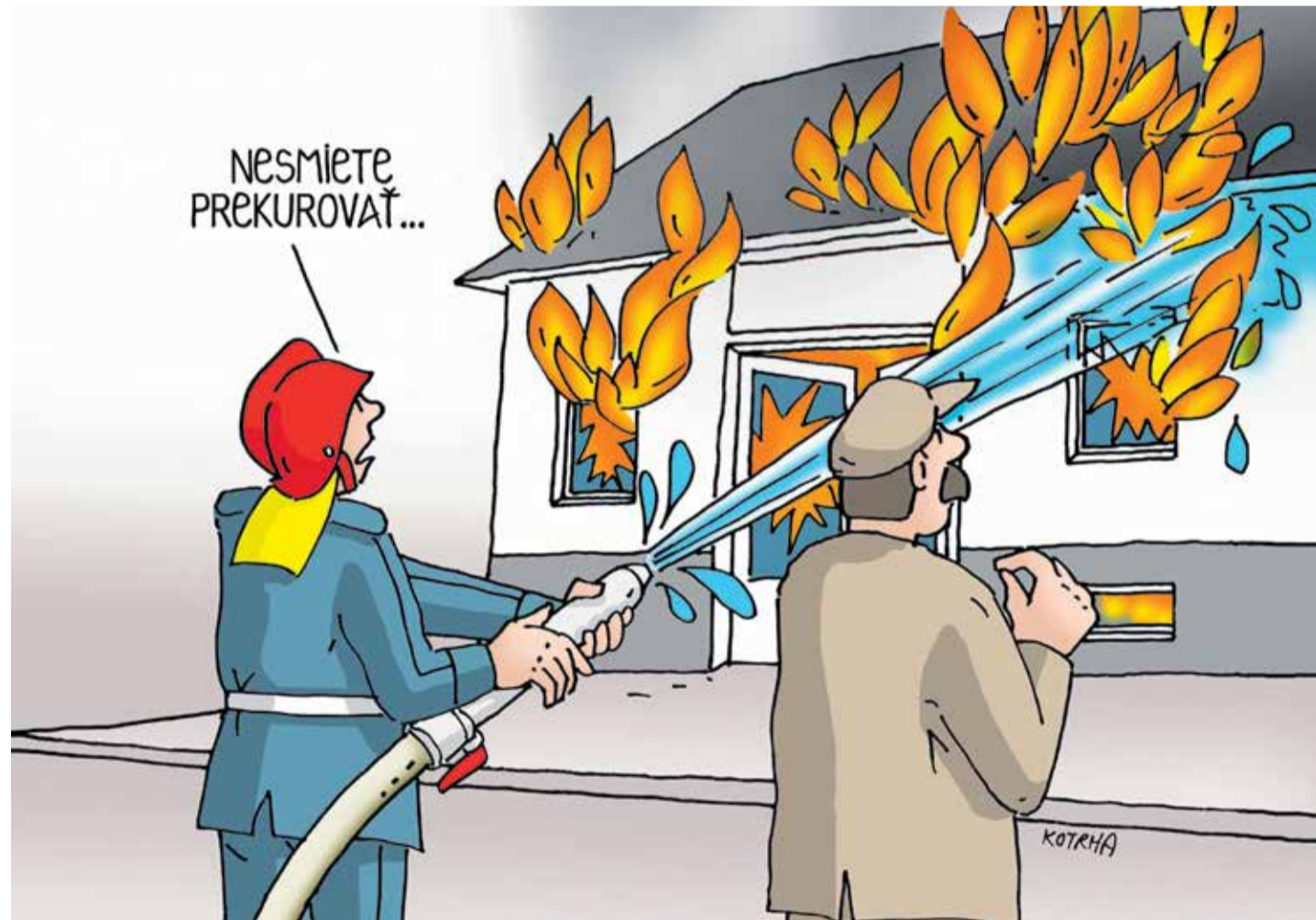
10 najmenej korupciou zasiahnutých krajín sveta – a všetky patria medzi ekonomicky najslobodnejšie krajiny! Naopak, 10 krajín s najnižším Indexom vnímania korupcie jetiež klasifikovaných v Indexe ekonomickej slobody ako „utláčané“. Najmenej ekonomickej slobody je vo Venezuele a v Severnej Kórei, ktoré majú najhorší Index vnímania korupcie.

Čím viac štát zasahuje do hospodárskeho života, tým väčšie sú príležitosti podplácať vládnych úradníkov. Preto každý, kto chce obmedziť neetický či dokonca kri-

minálny vplyv bohatých na politiku, by nemal podporovať väčší, ale menší štát. Nedávno som navštívil Gruzínsko, krajinu, kde bola korupcia všadeprítomná. Stretol som ekonóma a profesora Giu Jandieriho, zásadnú postavu v boji proti korupcii, ktorý povedal o najúčinnnejších protikorupčných opatreniach (popri okamžitom prepustení všetkých približne 35-tisíc príslušníkov polície): „Pre boj s korupciou je aspoň tak dôležité to, že reformy odbúrali veľa zbytočných regulácií a pravidiel.“

Je to kľúčová lekcija pre ďalšie krajiny: obmedzovanie vládnych regulácií redukuje aj príležitosti na korupciu. V roku 2004 bolo Gruzínsko na 133. mieste v Indexe vnímania korupcie. V roku 2021 sa dostalo na 45. miesto zo 180 krajín. Aké poučenie si z toho môže vziať EÚ? Nuž, EÚ reguluje čoraz viac oblastí života. Výsledkom je, že tiež čoraz viac otvára dvere lobistom s partikulárnymi záujmami a korupcii.

Nemalo by nás prekvapiť, ak by odhalená korupcia bola iba špičkou ľadovca. Ako je zrejme aj inde, menej byrokracie, menší štát a menej moci v rukách politikov by boli tými najúčinnnejšími opatreniami, ktoré by EÚ mala uplatňovať.

Digitálny pondelok

Juraj Forgács

zakladateľ Fumbi Network

Ekonomický utorok

Ľudovít Ódor

viceguvernér NBS

Politická streda

PETER PELLEGRINI

predseda strany Hlas SD

Biznisový štvrtok

Oszkár Világi

predseda Predstavenstva Slovnaftu

Neformálny piatok

Daniel Kojnok

podpredseda Aliancie za silné regióny